

krásky slovenska

ROČNÍK L

*ČECHOŠLOVÁCI
V ALPÁCH 73*

12/73

Spis 18
22 KČS 5,—

ÚSPECHY SLOVENSKÝCH HOROLEZCOV

Od 28. júla do 19. augusta 1973 sa uskutočnilo plánované podujatie Slovenského horolezeckého zväzu IAMES, tematický zájazd slovenských horolezcov do talianskych Dolomitov a švajčiarskych Álp. Po príchode do Talianska vytvorili sa tri skupiny, ktoré pôsobili v Dolomitoch, v Bergelli a v Západných Alpách. V prvých dvoch oblastiach počasie horolezcom celkove žičilo a vyliezli niekoľko hodnotných výstupov:

Oblasť Bergell: Piz Badile, severovýchodná stena, cesta A. a G. Rusconiho, tzv. „Via del Fratello“, klasifikácia VI +, A2 – A3, vyliezli L. Chrenka a V. Launer 10.–11. VIII. 1973; celkove to bolo jedenáste a súčasne prvé československé prelezenie.

Oblasť Marmolada: prvovýstup južnou stenou Marmolady klasifikácie VI –, A3, nazvaný Via Slovakia, vyliezli 5.–7. VIII. 1973 I. Koller, M. Marek, M. Ondráš a P. Tarábek, ďalej prvý československý priestup Messnerovej cesty na Marmoladu, klas. VI, A3, I., Koller a M. Ondráš 11. – 12. VIII. 1973 a prvý československý priestup Soldovej cesty južnou stenou Marmolady, klas. VI, A2, 11. VIII. 1973 M. Marek a P. Tarábek.

BERGELL — Piz Badile

ING. VLADIMÍR LAUNER

„Piz Badile sa nachádza v najčarovnejšej horskej kotline, aká môže jestvovať: V údolí Bondasca v Tessinskom kantóne. Všetko je tam čarokrásne rozmiestnené – od samého údolia až po vrcholky z jemnej a jasnej žuly.“

Týmito slovami opisuje známy francúzsky horský vodca Gaston Rébuffat tento krásny kút Švajčiarska v knihe *Hviezdy a búrky*.

Prvýkrát sme v Bergelli liezli v lete 1968 severozápadnú hranu Piz Badile a slová G. Rébuffata mi odvtedy neschádzajú z mysle. Vlni sme mali v Alpách veľmi zlé počasie a na ceste späť zo Chamonix sme sa zastavili ešte v Bergelli. Času sme mali už málo a počasie sa nám tiež nepozdávalo.

Tohto roku sa ta opäť vraciame. Je nedeľa večer, prší, staviame stan v Promontogne. Základný tábor sme vybudovali pod chatou Sciora a absolvovali s ľoch túru Piz Gemelli cez známu Žehličku. Chlapci sa udomácnujú, a taktiež sa rozliezavajú na Žehličke. Počasie je zatiaľ dosť neisté, denne aspoň raz prší. S ľudom sme si už doma prichystali opisy všetkých známych bergellských túr. Na Piz Badile zatiaľ musíme ešte čakať.

Bergell je pohorie skromnej výšky, vrcholy majú niečo nad 3000 metrov a na každý jeden vedie aspoň jedna hrana. Veľa našincov doposiaľ sem nezablúdilo. Tí, ktorí tu operovali (Kuchař so Zibriňom, Hippman s Hazuchom), zliezli väčšinu klasických ciest – Cengallo severnú hranu, Cassina na

Piz Badile a tiež tú, vyhlásenú za najťažšiu hranu, na Sciora di Fuori. Na túto poslednú túru vyrážame aj my. Počasie nie je síce isté, ale pokiaľ nie sú búrky, je to v poriadku. Cestu lezieme vo štvorke. Horná časť je evidovaná ako VI, s technickými úsekmi a asi 10 nitmi. Vo štvorici postupujeme pomaly, a tak pri zostupe bivakujeme v daždi, čo nie je práve príjemné, pretože vecia na bivakovanie nie sú dostatočne impregnované.

Ráno sa počasie umúdrilo a slnko nemilosrdne pripeká. Naša výstroj je o chvíľu suchá. Na druhý deň vyrážame s ľudom pod severovýchodnú stenu Piz Badile. Chceme zistiť stav ľadovca a obzrieť si stenu zblízka.

V severovýchodnej stene okrem Cassinovej a Cortiho cesty pribudli dve nové, moderné cesty: anglická z r. 1968 a talianska zo zimy roku 1970. Láka nás najmä druhá, v horolezeckom svete známa pod názvom Via del Fratello. Cestu vyliezli António a Giovanni Rusconi po heroickom boji 14.–20. marca 1970, keď predtým do steny nastúpili už sedemkrát s ďalšou dvojicou talianskych alpinistov. Do nášho príchodu mala cesta asi deväť priestupov.

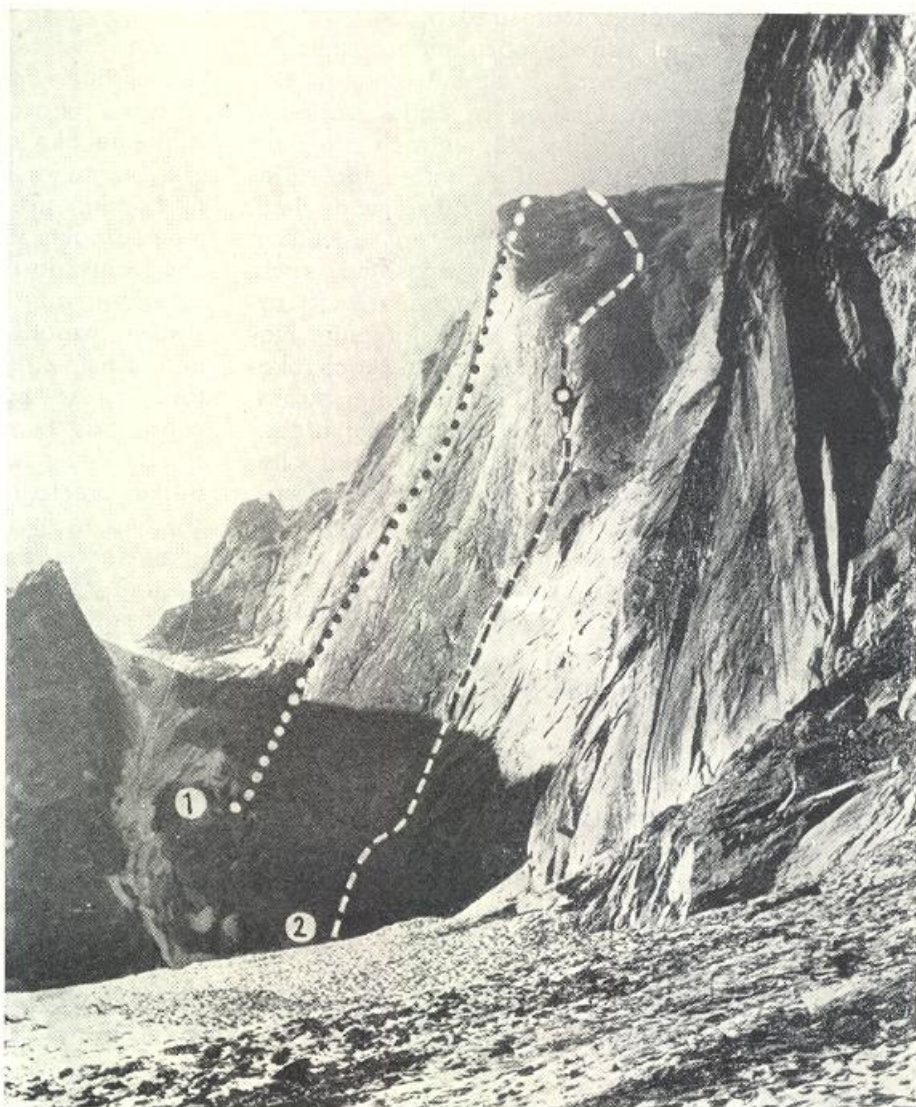
Sme nadšení, stena je suchá, dokonca asi tri dĺžky nad okrajovou trhlinou vidieť v ceste zvyšky horolezeckého materiálu. Škoda, že musíme podstúpiť ešte trojdenný nútený výlet do Lausanne kvôli talianskym vízám. O pár dní však znovu stojíme pod stenou.

Ešte v doline sme stretli chlapcov z Plzne M. Lukeša a J. Břejchu. Teraz sa zastavujú pri nás a vysvitá, že ich cieľom je tá istá stena, a dokonca tá istá cesta. Aký je ten svet malý! Za celý čas, čo sme tu, okrem klasických ciest sa nič vážnejšie neliezlo a v jeden deň na tej istej ceste sa stretnú štyria horolezci z Československa.

Sú dve hodiny v noci. Vstávame a o chvíľu už šliapeme morénou cez „umiernené“ ľadovcové potoky. Pod stenou zobúdza me Plzeňákov. Nasleduje ľadovec s pár metrami „lavírovania“ okolo okrajovej trhliny a konečne si obúvame lezečky. Po niekoľkých dĺžkach lana sme na polici a trochu váhame. Hľadáme ten správny z troch zárezov. Stojím na stanovišti pri nie veľmi spoľahlivo vyzerajúcej skobe. Ľudo sa púšťa do machom porastenej škáry. Zapnutý v starom, zhnitom kolíku sunie sa vyššie, aby vzápätí „zoštrngotal“ späť. Trochu si odrel nohu, a tak si vymieňame posty. Nasleduje niekoľko dĺžok klasického lezenia, zväčša v škárach klasifikácie V – V⁺, A₁.

Po takmer 300 metroch sme na polici pod kľúčovou časťou steny. Lezenie mi v mnohom pripomína lezenie vo Vysokých Tatrách, napríklad diretissimu na Malý Kežmarský štít. Skôb je tak akurát a po Ľudovom incidente sa aj na kolíky pozeráme opatrnejšie. Trochu jeme zo skromných zásob. Pomaly sú tri hodiny popoludní, uvažujeme o ďalšom postupe. Čaká nás asi 200 m lezenia klasifikácie VI A₂ – A₃. Dolezajú k nám chlapci z Plzne, vymieňame si stanovište. Chceli by sme bivakovať niekde nad kľúčovými miestami. Plzeňáci sa rozhodli bivakovať na polici. Majú ťažké batohy, ale napriek tomu si udržujú dobré tempo.

Po jeden a pol dĺžke Ľudo stojí pod veľkou strechou. Nasleduje desať metrov previsnutej škáry, ktorou sa oblieza strecha

Severovýchodná stena Piz Badile. 1. M. Kosterlitz – R. Isherwood, júl 1968, anglická cesta. 2. A. Rusconi – G. Rusconi, 14.–20. III. 1970, Via del Fratello. Krúžkom označené miesto bivaku.
FOTO ING. VLADIMIR LAUNER

zľava. Jedno miesto je A₃ a ďalej zárezom na šikmé malé stanovište. Doslova malé, má asi 1×1 m. Čas nás nemilosrdne naháňa, je už večer. Ľudo lezie ešte ťažkú dĺžku, no po 30 metroch po zafixovaných lanách zlanuje späť. Podstupujeme známe scény v našom minihoteli, polosediac, polostojac v rebríčkoch zaspávame. Zobúdza nás hukot čohosi veľkého, rotujúceho popri nás. Z hrebeňa sa zrejme odtrhol kus ľadu. Bivakovacie vreca zasypáva dážď úlomkov. Je trištvrte na dve. Vyzerám z vreca, či fotografický aparát, visiaci na tekoch špagátiku, je na svojom mieste. Je tam, všetko je teda v poriadku.

Na ráno nám každému zostali dva hlty vody. Smäd nás najviac trápi, tvrdo si vyčítam, že som nevzal ešte jednu fľašu. V nasledujúcich dĺžkach striedať nebudeme, beriem si ľahší batoh bez čakana. Po zafixovanej dĺžke nasleduje 60-metrový ostrouhlý zárez. Bez batoha a smädu, ktorý ma ustavične prenasleduje, by to mohlo byť lahôdkové lezenie. Po záverečnom malom previse stojíme na polici.

Blížim sa už ku kuloáru. Uprostred dĺžky v platňovitom pilieriku sa mi zdá, že počujem zurčanie vody. Vykláňam sa, a naozaj. Posledné metre k stanovištu takmer bežím. Dolieza aj Ľudo, posielam ho ako prvého ďalej a po 20 metroch stojí pri vode. Kamarát začne piť, keď doberie mňa. Pijeme, až nás chytá z toho množstva ľadovej vody zima.

Voda nás postavila na nohy, čaká nás asi 300 m lezenia v kuloári. V Cassinovi je dnes čulý ruch, zišlo sa tam asi päť družstiev. Ale počasie sa rapídne zhoršuje. Od Berniny sa ozýva hrmenie. Nasadzujeme ostré tempo, lavírujúc v lezečkách okolo ľadov raz jednej, o chvíľu zas z druhej strany. Búrka nás zachytáva dĺžku pod vrcholovým hrebeňom. Kuloár sa vo chvíli mení na bielu riekku s lietajúcimi skalami. Mlätia do nás kusy ľadu, neďaleko udiera blesk. Trochu mi to krúti rukami. Čakáme na provizórnom stanovišti vo vreci na bivačovanie, kedy sa búrka skončí. Našťastie netrvá dlho. Celkom premoknutí, a najmä premrznutí doliežame na vrcholový hrebeň. Bláznivé počasie, posledné metre doliežame na slnkom zaliaty vrchol.

Stisky rúk, prezúvame vibrámy, balíme materiál. Nie je tu už nikto. Hodinky nám zastali, iba neskôr zisťujeme, že sme doliežli niečo pred 16. hodinou. Pri zostupe na taliansku stranu konštatujeme, že z poriadneho nocľahu na chate Gianetti nebude nič, pretože nemáme u seba peniaze.

Chceme dôjsť aspoň do sedla Bonda, kde je búdka na bivačovanie. Morény traverzujeme v čoraz väčšej tme. Predchádzajúce dva dni strádania sa ohlasujú únavou. Pri slabom svetle čelovej lampy šliapeme ako opilci. Bivačujeme s niekoľkohodinovým búrkovým intermezzom a raňajkami à la Passo di Bondo, čiže nalačno. Dolu ľadovcom zostupujeme už ako stroje. Je nedeľa 10. hodín, keď prichádzame do tábora.

Čakajú nás kamaráti s obedom, ale aj s nečakaným rozhodnutím: namiesto stredy už na druhý deň odísť z Bergellu. Zjednávame deň, za cenu toho, že sa budeme s Ľudom sťahovať dolu cez chatu Sas Fura. Chceme sa ešte raz pozrieť pod stenu. Večer sa u nás zastavujú chlapi z Plzne. Búrku prečkali pred vstupom do kuloáru. Mali šťastie, že neboli o niekoľko metrov vyššie. Na vrchol doliežli večer, noc strávili v búdke na bivačovanie na vrchole.

Na druhý deň nás víta krásne počasie. Teperíme obrovské batohy cez morény popod Cengallom, lebo ľadovcové potoky v tomto čase kulminujú a je nemysliteľné cez ne prejsť. Ale bivač pod stenou je nám odmenou. Máme pred sebou celú panorámu, počnúc Piz Badile až po skupinu Sciora. V noci sa obaja znezdary zobúdzame. Mesiac nádherne svieti a celá dolina je zaliata až neskutočne bielym svetlom. Je to fantastický pohľad. Sem sa ešte raz musíme vrátiť!

VIA SLOVAKIA — PRVOVÝSTUP JUŽNOU STENOU MARMOLADY

IGOR KOLLER

Počasie je výborné a my ešte stále nie sme pri celi, pod južnou stenou Marmolady. Na chatu Falier all'Ombretta sme chceli vyšliapať už včera, ale pohľad na Marošove obuvnícke kladivo rozhodol, že sa treba vrátiť do Cortiny a kúpiť solidnejšie horolezecké náradie. Konečne večer nabalení, spotení a nedočkaví stojíme pred chatou. Už prvé stretnutie s chatárom naznačuje, že budeme spolu dobre vychádzať.

Večer trochu spáchlo, ale to nám nemohlo prekážať. Zajtra ideme na Soldovu cestu z roku 1936. Svojho času bola najťažšou v Dolomitoch; ešte aj dnes má najvyšší stupeň obtiažnosti VI, A2. No teraz sa musí dať

rýchlo vybehnúť, myslíme si, nevediac, že stena chystá pre nás tvrdú lekciu.

Ráno je obloha úplne čistá. O pol štvrtej sme hore, no zatiaľ čo sa najeme a zbalíme materiál, je pol šiestej. Sedemsto výškových metrov do sedla Ombretta a o dve hodiny sme na nástupe. Na severných stenách štítov v okolí vidno biely poprašok snehu zo včerajších prehánok. Po prvú terasu idú v čele Igor a Maroš. Lezenie nie je veľmi ťažké, no skala je rozlámaná. Postup spomaľujú aj ťažké batohy. Nad terasou začínajú sa prvé ťažkosti, ale chyty a stupy aspoň držia. Nad nami vidíme systém nie veľmi sympatických čiernych zárezov, ktorými tečie voda. Vpredu sú Paľo a Miro. Sokolíky s ostrými chytmi poskytujú krásne lezenie, začíname však nenápadne mokrúť. Nasledujúce dĺžky sú ťažšie, všade je plno vody, ktorá tečie do rukávov, steká po celom tele až do pohoriek. Na stanovištiach nami drgľuje zima. Batohy vyťahujeme na pomocnej šnúre, všetko ide pomalšie, ako sme si predstavovali. Je jasné, že dnes to už nedolezieme. Dolu v sedle nás pozoruje veľa ľudí a vše sa ozve: „Vivat Českoslovakia“. To je „fajn“.

Nechceme sa vzdať, vzdialené zahrnenie však všetko vyrieši. Treba zlanovať, a to veľmi rýchlo, aby nás búrka nezastihla v stene. Sme však v polovici steny, 300 metrov nad sutinou, premoknutí, uzímení a o štyri hodiny je tma. Dosť tvrdá realita.

Prvé dĺžky dolu stenou idú pomaly. Potom však zlepšujeme organizáciu. Zima a vyčerpanie sú veľké. Treba rýchlo dolu. Každý pohyb stojí veľa námahy. Ako dobre by bolo sadnúť si na plošinu! Treba sa zohnúť po lano, spýtavé pohľady, jeden naberie odvahu a zohne sa. Mokrú košeľa sa nepríjemne prilepí na chrbát, telom prebehne triaška, druhý sa hneď chytá lana a pomáha ho zmotávať. Tretí sťahuje lano z predchádzajúceho zlanovania, štvrtý zatíka skoby. V tomto spoločnom úsilí pomôcť jeden druhému, spoločne bojovať nielen za seba, je čosi krásne, čosi ľudské, jedna z hlavných príčin, prečo lezieme.

Zvečerieva sa. Pod dolnou terasou sa zasekáva lano, ani sa ho veľmi nepokúšame stiahnuť. Na zostávajúce lano si musíme dávať väčší pozor. Igor zlanuje prvý, hľadá cestu dolu stenou, Paľo je na konci. Posledná dĺžka cez veľkú strechu, v tme sa mihajú svetlá našich bateriek.

Konečne dolu, veľmi vyčerpaní, ale v poriadku. Môžeme si podať ruky, takto sme ešte nebojovali. Na chatu priam bežíme. O jedenástej v noci stojíme pred zamknutými dverami. Zabúchame na okenice a chatár Nino Del Bon vstáva z postele. Na vysvetlenie stačí jediné slovo – Marmolada. Pohárik tuhého, teplý čaj a obložené žemle nás stavajú na nohy. Mokrú oblečenie hádzeme do kúta, chatár nás starostlivo odvádza na izbu, nemusíme spať v stane. Všetko je to zadarmo. Táto ocho-

ta a priateľský prístup nás doslova šokujú. Na tatranských chatách sa veru s niečím podobným nestretávame, skôr naopak. Aj takto ti chceme, náš milý Nino, vysloviť tú najväčšiu vďaku, pretože nás nezohrial len tvoj pohárik... A keď sme sa na druhý deň pred obedom zobudili, všetky naše veci sa už sušili na slnku a na obed nás čakal kotlík chutných talianskych špagiet. Čo k tomu dodať?

Marmolada nám teda ukázala svoju pravú tvár. Hore je ľadovec, z ktorého ustavične tečie do steny voda, počasie sa môže zmeniť každú chvíľu a ústup zo steny nie je príliš ľahký. Naše pohľady blúdžia hore do stien. Všade čierne pásy zvislých potokov z dažďa, snehu a ľadovca. Čo budeme liezť? V pravej časti steny nás upútajú tri piliere, pravé dva z nich sú suché a nevedie nimi cesta. Čo, keby sme skúsili ten prostredný. Z diaľky vyzerá dobre, je preťatý dlhým šikmým zárezom a komínom. Teda začať liezť na Marmolade hneď novú cestu? Zdá sa to najrozumnejšie. Igor s Paľom idú po lano a pomocnú šnúru do „Soldu“, Maroš s Mirom sa vydávajú na prieskumnú cestu pod „náš“ pilier. Prinášajú zlú správu, zárez je veľmi rozlámaný. Nie div, že ho ešte nikto nevyliezol. Paľo s Igorom sa nedajú odradiť, zajtra sa tam pokúsime vyliezť zopár dĺžok.

Ráno ideme dobre nabalení. Okrem iného nesieme dve osemdesiatmetrové laná, 50-metrovú pomocnú šnúru a lano na zabezpečenie spodných dĺžok. Na predskali sa rozpútava dosť ostrá debata, kto má liezť prvé dĺžky. Pôvodne mali nastúpiť Paľo a Igor, ale Miro a Maroš frflú, že aj oni chcú liezť, a tak nastupujú do panenskej steny prví.

Prvé dĺžky sú vpravo od zárezu v platniach. Pekné voľné lezenie s málo skobami. Stanovište po druhej dĺžke je už v záreze, v hlbokkej jaskyni. Ďalšia cesta vyzerá dosť problematicky. Vedie po 40-metrovej naklonenej platni, pod ktorou je vypadnutý veľký previs. Zdola vyzerá táto škrupina na svoje rozmery úžasne jemne. Hneď od stanovišťa je skala šupinatá a lámavá. Lezie Miro, lietajú voľné skaly a skoby nedržia. Ešte malý previs, Miro ho oblieza sprava a konečne stojí na dobrej plošine. Igor a Paľo rýchlo lezú k Mirovi, na stanovišti dávame pre väčšiu bezpečnosť nit. Do ďalšej dĺžky sa už nepúšťame, len si to dôkladne obzeráme. Zárez prechádza v komín, je previsnutý a plný veľkých voľných blokov. Ním to nepôjde. Bude treba liezť vľavo od zárezu až do výrazného kríža, a potom traverzovať späť. V stene zostáva pomocná šnúra a 50-metrové lano, na ktorom zlanujeme. Na chatu bežíme veľmi rýchlo. Plány na zajtra sú jednoduché. Za deň pilier vylezieme, potom bivak na veľkej terase nad pilierom a na druhý deň dolezieme až hore. Preto berieme len najnutnejší materiál na bivakovanie.

Na druhý deň sme vstali už o tretej. Ešte za tmy

1. Castiglioneho cesta, klas. V.

2. Via slovakia

FOTO ING. PAVOL TARÁBEK

šliapeme pod stenu, a tak sa môžeme kochať červenými zorami nad Civettou. Do čela ide dvojica Igor a Paľo. Za pomoci zavesených lán šplhajú na tretie stanovište. Igor lezie dĺžku do kríža. Vedie vedľajším zárezom, vľavo od hlavného. Po klasickom začiatku treba pár metrov skobovať, ale dva vkladince tento úsek urýchlia. V záreze je plno voľných blokov a za nimi previs. Je hladký, Igor si zakladá sľučku a dosť sa natrápi, zakaľ ho prekoná. Doprava sa ešte traverzovať nedá, preto treba vyliezť až na plošinu v kríži. Je výborná, krytá previsom, dobre by sa tu bivakovalo. Ani vo sne nás nenapadne, že to tak skutočne bude. Je iba jedenáť hodín. Exponovanosť je úžasná, kamene padajú voľne na sutinu. Dosť dlho trvá, než sa dostanú hore aj Paľo s Miro. Hodina je stratená Paľovým pokusom o traverz nižšie plošiny. Potom sa o to pokúša niekoľko metrov vyššie. Trochu popolezie, skoba, rebrík a opatrne ho zaťažiť. Ďalšia skoba, treba otáčať voľné kamene, skoba nedrží, trochu ďalej ešte jedna. Malá skalná plošina letí po prvom dotyku dolu. Padá to všetko na dolné stanovište a Maroša ukrytého pod batohmi kamene nešetrne zobúdzať zo spánku. Hladká hrana si vyžiada jedničku a dva nity, potom hore po neodržiach skobách. Nikde sa nedá nájsť miesto na stanovište. Konečne zo tri dobré skoby a možno stáť v rebríkoch. Ďalej to vyzerá dosť beznádejné. Sú už štyri hodiny, dnes nemá význam ísť do ďalších dĺžok. Paľo zlieza ťažko vybojované metre, Igor a Miro vyťahujú batohy a doberajú Maroša. Ešte je dve hodiny svetlo, môžeme sa pohodlne pripraviť na noc. Len stravy máme málo.

Noc prebehla pokojne, dokonca sme aj spali. Po minimálnych raňajkách začíname liezť. Traverz po skobách treba prejsť aj s batohmi, na vzdušnom stanovišti Igor komplikovane oblieza Paľo. Po dvoch skobách ešte kúsok hore, potom pomocou jedničky a vkladince traverz do zárezu. Na sutinu padajú obrovské balvany. Zasa skoby, niektoré sa dajú vytiahnuť rukou, trochu klasického lezenia, sľučka a ďalší problém. V záreze je voľný dvojmetrový blok. Igor ho oblieza so strachom, neoceniteľnú službu konajú vkladince. Blok vydržal! Pár metrov technického lezenia, tvrdé klasické vyliezanie a stanovište v jaskyni. Pohľad na veľký rozbitý previs, ktorým je zhora jaskyňa uzavretá, je zdrvivý. Zasa treba vyťahovať batohy, v strmeňoch pre zmenu visia Miro s Marošom. Ľahší Igor ide do previsu, azda ho voľné bloky udržia. Dvoma výborne založenými sľučkami sa dostáva na okraj previsu. Najmenší pohyb a padajú kamene, ktoré bubnujú po Paľovej prilbe. Skobu nad previsom treba zatlačiť na dvakrát. Je to namáhavé. Ešte jedna skoba a previs zostáva konečne dolu. Rozbitý kút, plazenie sa okolo voľných blokov, ešte meter, ktorý trvá dlhé minúty a konečne lepší terén. Cesta do vrcholového komína je vytvorená.

Dĺžku doň dolieza Paľo. Miro a Maroš lezú čo možno najrýchlejšie. Musíme sa ešte dnes dostať na terasu nad pilierom. Bivak v komíne si nevieme predstaviť.

O piatej sa púšťame do komína. Máme čas ešte štyri hodiny, až sa zotmie. Prvá dĺžka nie je príliš ťažká a končí sa v úzkej mokrej jaskyni. Ďalej to najprv skúša Paľo, potom ale ťažké miesto prelieza Igor. Natahuje dĺžku, stanovište zaisťuje sľučkami okolo blokov. Pri pohľade hore nám zamrzá dych, komín je uzavretý veľkými žltočervenými rozlamanými prevismi. Cestu treba hľadať inde, nemôžeme sa teraz zdržovať skobovaním. V čele peletónu sa už nedejú zmeny. Pár metrov komínom, traverz doprava po úzkej lište, ťažká platňa s dierkami a úzky komínik vedú vyššie. Štyridsať metrov tvrdého lezenia s dvoma skobami. V ceste je zasa previs. Trápi nás smäd. Na vedľajších pilieroch už vidieť terasu, azda len jedna dĺžka... Chlapci dolu bojujú s batohmi, ktoré sa zasekávajú v previsoch. Pomaly sa zvečerieva a zdá sa, že každý manéver trvá večnosť. Previs obliezame hladkými, temer zvislými stenami. Dĺžka sa končí, je už takmer tma, a nad nami je ďalšia zvislá stienka, síce trochu členitá, ale rozlamaná. To azda nie je možné! Poslednú prekážku preliezame zasa bez skôb, a konečne terasa. Niet sily na výkriky radosti. Ešte rýchlo zatlačiť dve pochybné skoby a doliezajú ostatní. Únava, hlad, smäd... Šťastie, že tu tečie voda. Na večeru zopár cukrikov a tuba pikaa, šumienska a pomerne pohodlne si líhame do sutiny na pilieri.

Nad ránom trochu spáchlo, ale to nič. Okolo nás je hmla. Rozdelíme si balíček hroziatok a s ťažkými batohmi na chrbte sa vydávame na ďalšiu cestu, ktorá sa stáva otázkou vôle a opatrnosti. Lezieme Castiglioneho cestou klasifikácie V a malé okná v oblakoch nám umožňujú nájsť smer ďalšieho postupu. Vrcholový komín je mokrý, rozlamaný a previsnutý. Lezieme vľavo od neho a nezdá sa nám, že cesta klasifikácie V by mohla byť taká ťažká. Nezdržiavame sa už hľadaním ľahšej cesty, pretože vrcholový hrebeň je blízko. Zo tri ťažké dĺžky, a sme na hrebene. Pohľad na ľadovec na severných svahoch Marmolady je úžasný, veľký ruch, lanovka, vleky, lyžiar. Ale aj ľadovcové trhliny a strmé firmové svahy. A my máme len lezečky. Osemdesiatmetrové zlanovanie, lano sa končí v trhlíne, ktorú treba preskočiť. Bežíme, či skôr sa šmykame k vrcholovej stanici vleku a odtiaľ k lanovke do Malga Ciapella. Ľudia si nás udivene prezerajú, nevyzeráme najlepšie. Dolu v bezpečí zrazu na nás padá všetka únava posledných dní, sotva sa držíme na nohách. V jednom bare dve hodiny doplníme energiu koláčmi a oranžádami. Na dovŕšenie ešte treba vyšliapať na chatu Falier. Radostné privítanie, pohárik tuhého, tvrdé stisky boľavých rúk. A jesť a spať, jesť a spať...

SOLDOVA CESTA NA MARMOLADU

Ing. PAVOL TARÁBEK

Už šiesty deň trvá pekné počasie a v Soldovej ceste určite nebude tiecť voda. Po predchádzajúcom prvovýstupe sme už odpočinutí, len ja sa cítim akosi chorý. Že by lezenie v Taliansku pre mňa už skončilo? Skúšam brať antibiotiká a dúfam, že sa to zlepší. Nevedno, ako dlho ešte potrvá pekné počasie, a tak sa rozhodujeme, že Igor s Mirom zajtra pôjdu liezť Messnerovu a Maroš so mnou Soldovu cestu. Prví dvaja poobede odchádzajú do chatky na bivakovanie v sedle Ombretta, aby mohli ráno nastúpiť do steny čo najskôr.

Večer sa cítim lepšie. Ráno vyrážame o piatej z chaty. Prekrásne počasie a čistý chladný vzduch na nás opojne pôsobia. Tešíme sa na lezenie, dnes to bude zážitok. Pod nástupom do Soldovej cesty sme pred siedmou, rýchlo sa nadväzujeme a začíname liezť. Sme výborne rozlezení, dĺžka strieda dĺžku a čoskoro sme na prvej terase. Nasledujú veľké ostré sokolíky, šestkový traverz a čierne zárezy. Tam, kde predtým tiekli potoky vody, teraz je suchá skala, ktorá dovoľuje takmer čisté klasické lezenie. Za tri hodiny sme na druhej terase, spod ktorej sme museli prvýkrát zlanovať. Myslíme si, že o ďalšie tri hodiny sme hore, nevediac, že ťažšia časť výstupu sa ešte len začína. Chvíľu odpočívame a je nám už jasné, že táto cesta sa lezie priemerne tri, štyrikrát ročne práve kvôli tečúcej vode.

Pozeráme sa hore, v ľavej časti terasy sa dvíha zvislý žltý komín, miestami uzavretý prevismi. Ním vedie cesta ďalej. Lezenie sa stáva namáhavé, ale je stále pekné. Len skoby a chyty by mohli lepšie držať. V duchu obdivujeme Soldu a jeho spoločníka, pre ktorých musel byť práve tento komín s voľnými blokmi tvrdým orieškom. Spomíname si, aké starosti nám narobili voľné kamene v našom prvovýstupe. Po štyroch dĺžkach komín prechádza do zárezu, a tu treba traverzovať doprava. Maroš, na ktorého táto dĺžka vyšla, pochvaľuje si vynikajúce lezenie na trenie. Samozrejme, jeho lezečky na drsnej skale výborne držia. Však počkám, myslím si, bojujúc v pohorkách na centimetrových stupoch, na ľadovci sa pôjde lepšie mne.

Konečne sa dostávame do veľkého komína, ktorý nás má do viesť až na vrchol. Začína sa previ-

som, z ktorého tečie malý vodopádik. Zasa tečie voda do rukávov, keď leziem v rebríčkoch po labilných skobách. Naťahujem dĺžku, ako sa len dá. Konečne dobré miesto na stanovište. Doberám Maroša a až teraz si všímam rýchlo narastajúcu oblačnosť. Vzdialené zahrnenie nás upozorňuje, že sa musíme ponáhľať, keď nechceme, aby nás voda z tohto komína vyplavila. Mokrú, vodou ohladenú skalu nás zdržuje, hoci obťažnosť výstupu sa zmenšila. Naviac, v hornej časti komína je ľad. Vykopávajúc do okraja ľadopádu stupy, dostávame sa hore, ešte jedna ľahká dĺžka po voľných blokoch a sme na vrchole.

Je päť hodín poobede, na severnom obzore už zúri búrka. Máme starosť o kamarátov v Messnerovej ceste, iste sú ešte v stene, pretože v chatke na bivakovanie na vrchole nám nenechali odkaz. V horných dĺžkach ich nepočujeme, je aj nepravdepodobné, že by už mohli doliezť. Rozhodujeme sa zísť dolu na chatu Falier, odkiaľ je možnosť nadviazať s nimi spojenie.

Bežíme chodníkom v ľadovci dolu, pričom istým Maroša, ktorého lezečky sa ustavične šmýkajú. Ale jeho časté náhle zabrzdzenie spôsobuje, že padám ako on. Niekoľko sto metrov od hornej stanice sedačkového výťahu prichádzame na čistý ľad.

Spúšťa sa lejak s ľadovcom. Krúpy pokrývajú ľad tenkou vrstvou a chodníkom, ktorým zostupujeme, tečie potok vody. Blesky sa rýchlo blížia, voda podráža nohy, našťastie, chata je už blízko.

Asi hodinu čakáme, až búrka prestane, potom ideme sedačkovým výťahom dolu, autostopom do Malga Ciapella a znovu pešo strmým svahom na chatu Falier. Tam nás už chatár informuje o postupe kamarátov. Z toho, kde ich videli naposledy, než ich zahmlila hmla, usudzujeme, že sú pod výrazným obrovským previsom. Tu je našťastie vynikajúca možnosť bivakovať. Trochu sa uspokojujeme. Ráno sa však do Messnerovej cesty dívame predsa len s obavami. Zbadali sme ich o pol ôsmej. Sú skutočne pod obrovským previsom a lezú! Pred vyústením Messnera do starej cesty sa nám strácajú z očí. Výborne. Ťažké úseky už majú za sebou, dnes to dolezú a my konečne môžeme naplno popustiť uzdu radosti.